

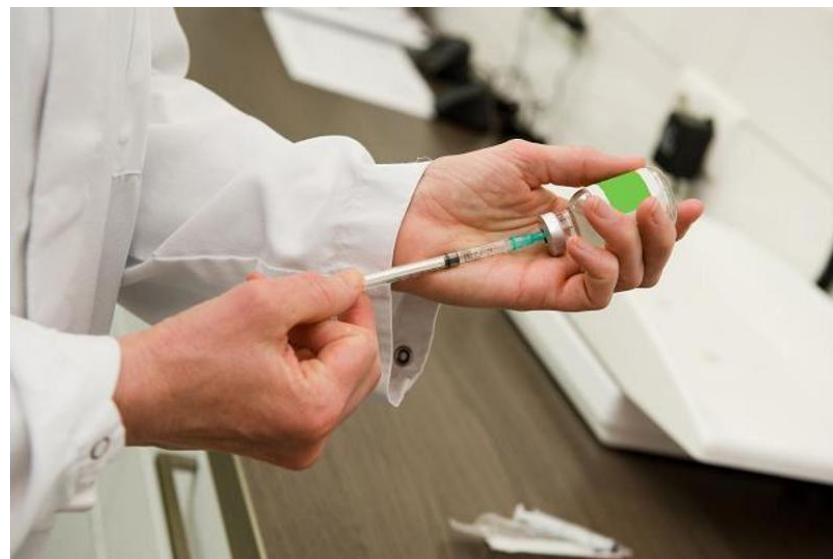

Тірі адамға сараптама жасау

- Тірі адамға сараптама жасау Қазақстан республикасы «Сот сараптамасы қызметі туралы» заңына сәйкес сот медициналық сараптаманы жүргізу және ұйымдастыру туралы нұсқаулық ережелерінің тармақтарына сәйкес аткарыпалды

Адам өмірі үшін қауіпті жарақаттарға адамға медициналық көмек көрсетілмей өліп кететін немесе оған өлім қауіпін туғызатын жарақаттар жатқызылады. Бұл жарақаттар медициналық көмектің көрсетілгеніне қарамастан, сондай жарақат алудың өзі-ақ адам өміріне қауіпті деген сөз. Кейде, медициналық көмек көрсетілген жағдайда, мұндай жарақаттардың ақыры жақсы болып, ауыр зардаптарға соқтырмайды. Сондықтан мұндай жарақаттар салынған сәтінде ғана қауіпті болуы мүмкін.

Денсаулыққа келтірілген ауыр зиян мынадай айқын белгілері (өлшемдері):

адам өміріне қауіптілігі;

қандай да бір әсерлерден кейінгі салдар бойынша денсаулыққа ауыр зиян келтіретін өмірге қауіпті емес: көрмеу, естімеу, сөйлемей немесе қандайда бір органнан айырылу, не органның қызметін жоғалту: бет пішіннің қалпына келмейтіндей зақымдануы; денсаулықтың бұзылуы, жалпы еңбекке қабілеттілігінен айтарлықтай тұрақты үштен бірінен айырылуымен біріктірілген (33% және одан жоғары); кәсіби еңбек қабілеттілігінен толық айырылуы; жүктіліктің үзілуі; психикалық бұзылуы (психикалық аурулар), нашақорлықпен немесе уйтқұмарлықпен сырқаттанушылық болып табылады.

ірілген қауіпті бағалау кезінде медициналық
үмен, өзіне-өзі көмек көрсетумен немесе бір-
біріне көмек көрсетумен түсіндірілетін өлімнің алдын алу,
сондай-ақ кездейсоқ жағдайларды болдырмау назарға
алынбауы тиіс.

- Өмірге қауіпті денсаулыққа келтірілген зияндарға:
- - миды зақымдамай бассүйектің тесіп өткен жарақаты;
- - бассүйек күмбезінің және бассүйек негізінің ашық және жабық сынуы

мидың ауыр дәрежедегі зақымдануы, мидің бөлігінің зақымдану симптомдары болса мидың орта дәрежедегі зақымдануы;

өмірге қауіп төнген жағдайда эпидуралдық, субдуралдық, субарахноидальдық, миішілік және қарыншаішілік қан құйылу;

- омыртқа өзегін тесіп өткен, оның ішінде жұлынды зақымдамаған жарақаттар;

- сынулар - буындардың шығуы немесе дененің сынуы, немесе мойын омыртқалары доғаларының екі жағынан сынуы, сондай-ақ жұлын қызметі бұзылмай бірінші және екінші мойын омыртқалары доғаларының бір жақтан сынуы;

- мойын омыртқаларының шығуы; өмірге қауіп төндіретін немесе жұлын қызметінің бұзылуына әкеп соғатын буынның таюы;

- өмірге қауіп төндіретін немесе жұлын қызметінің бұзылуына әкеп соғатын мойын бөлігіндегі жұлынның жабық зақымдануы;

- жұлын функциясы бұзыла отырып немесе ауыр дәрежедегі клиникалық бекіткіш шокпен және басқа да өмір жағдайына қауіп төндіретін бір немесе бірнеше кеуде немесе бел омыртқаларының сынуы немесе сынып-шығуы;

Денсаулыққа келтірілген орташа зиянның белгілері:

- 1) денсаулықтың ұзақ бұзылуы - 3 аптадан артық бұзылуы (21 күннен астам), денсаулыққа келтірілген зиянға тікелей байланысты аурулар немесе ұзақтығы үш аптадан артық (21 күннен астам) қандайда бір орган функциясының бұзылуы түріндегі салдар жатады;

- 2) жалпы еңбекке қабілеттілікті айтарлықтай тұрақты жоғалту (10-33%-ды қоса алғанда).

Денсаулыққа келтірген зиянның ауырлығының сот-медициналық сараптамасы кезінде қорытындыда мыналар көрсетіледі:

1) денсаулыққа келтірілген зиянның медициналық тұрғыдан алғанда объективті белгісі (тырналу, қанталау, жарақат, сүйек сынуы және басқалар), олардың орнығуы және қасиеттері;

2) жарақаттандырған құралдың (заттардың) із түсірген бөлігінің сипаты; 3) туындау механизмі; 4) зақымдау уақыты; 5) денсаулыққа келтірген зиянның белгісін көрсету.

Объективті медициналық деректер бойынша өмірге қауіп белгілері анықталған жағдайда сот-медициналық сарапшы жарақаттың нәтижесін күтпей-ақ, денсаулыққа келтірілген зиянның ауырлығын белгілей алады.

Сот-медициналық сарапшы мынадай жағдайда денсаулыққа келтірілген зиянды бағаламайды:

клиникалық жағдайы айқын болмаған немесе жәбірленушіні клиникалық және зертханалық тексерулер жеткіліксіз болған жағдайда;

денсаулыққа келтірілген зиянның анықталмаған өмірге қауіпсіздік нәтижесі;

жәбірленушінің қосымша тексеруден бас тартуы немесе қайта қаралуға келмеуі, егер осы жағдайлар сарапшының жарақаттың сипатын, оның клиникалық ағымы мен нәтижесі жөнінде дұрыс бағалау мүмкіндігінен айырса;

денсаулыққа келтірілген зиянның сипаты мен ауырлығы туралы айту мүмкін болмайтын медициналық құжаттардың, сондай-ақ, қосымша зерттеулер нәтижелерінің болмауы.

Қолданылған әдебиеттер:

- Қ.Қарагубенов « Сот сараптамасы» медициналық оқулық.1996 ж.
- Қазақстан Республикасы «Сот сараптамасы қызметі туралы Заңы».
- Сот медициналық сараптаманы жүргізу және ұйымдастыру туралы нұсқаулық ереже.